

ELINA SAARINEN

Kannettavien akkujen ja pienparistojen tuottajavastuujärjestelmä on ollut voimassa Suomessa nyt muutaman kuukauden, 26.9.2008 lähtien. Kauppoihin on toimitettu keräyslaatikoita, joihin kuluttajat voivat palauttaa käytöstä poistuneet paristonsa ja pienakkunsa.

Tuottajavastuun myötä suomalaisella hyötykäyttölaitoksella Akkuserillä pitäisikin olla nyt kädet täynnä töitä kotimaasta kerättyjen paristojen ja akkujen kierrätyksessä. Totuus on toinen.

”Vastaanotamme edelleen materiaalia, mutta tuotannon henkilöstö oli syksyllä lomautettuna määräaikaaisesti, koska materiaalia tuli meille niin vähän”, Akkuserin toimitusjohtaja **Jarmo Pudas** sanoo.

”Paristot odottavat varastoissa, eikä meille tule Suomesta juuri mitään. Hyötykäytössä on Suomessa nyt pattitilanne”, Pudas toteaa.

PARISTOT ODOTTAVAT VARASTOISSA

Akkuser Oy on kehittänyt kansainvälisesti ja kansallisesti tunnustetun kuivaprosessiteknologian akkujen ja paristojen hyötykäyttöön. Akkuserin Nivalan laitoksella olisi valmiudet käsitellä jopa kolme tuhatta tonnia Ni-Mh-, Li-ion, Ni-Cd- ja lyijyakkuja, joiden metallien jatkojalostuksesta ja hyötykäytöstä Akkuserillä on sopimukset muun muassa OMG Kokkola Chemicals Oy:n ja Norilsk Nickel Harjavalta Oy:n kanssa.

”Tähän mennessä meille ei ole tullut Suomesta edes sataa tonnia materiaalia”, Pudas laskee.

Jarmo Pudaksen mukaan ongelma on siinä, että paristoja ja akkuja yritysiltä ja teollisuudelta huomattavia määriä keränneet jätehuoltoyritykset joutuvat maksamaan pienen porttimaksun käsittely- ja lajittelukulujen kattamiseksi toimittaessaan akut ja paristot Akkuserille hyötykäyttäväksi. Jätehuoltoyritykset odottivat, että tuottajavastuun myötä tuottajayhteisö olisi joutunut vastaamaan hyötykäytöstä aiheutuvista kustannuksista.

Tuottajayhteisöt kuitenkin katsovat, että heidän vastuulleen kuuluu vain 26.9.2008 jälkeen kerättyjen paristojen ja akkujen hyötykäyttö.

Alan toimijat ovat epätietoisia, kuinka asiaa pitäisi menetellä. Paristot ja akut odottavat varastoissa.

”Osan kerätyistä paristoista ja akuista tuottajayhteisöt tunnustavat omakseen, mutta suurin osa odottaa jossakin päivää parempaa”, Pudas kuvailee.

YKSI PÄIVÄ MUUTTI KAIKEN

Kannettavien paristojen ja akkujen tuottajayhteisöksi rekisteröitynyt Recser Oy ja tuottajayh-

Paristojen hyötykäyttölaitos odottaa kierrätettävää

Paristojen ja akkujen hyötykäyttö on lähtenyt yskähdellen käyntiin. Kotimainen hyötykäyttölaitos pyörii lähinnä Ruotsista tuotujen paristojen ja akkujen varassa.

teisön asemaa hakenut Pohjoismaiden Elektioniikkakierrätysyhdistys Nera Ry linjaavat, etteivät ne vastaa ennen 26.9.2008 kerättyjen paristojen ja akkujen jätehuollosta.

”Lähtökohtaisesti ennen 26.9. kerätyt paris-

tot ja akut kuuluvat muuhun jätehuoltoon kuin tuottajien vastuulle, koska joku on jo kertaalleen maksanut niiden jätehuollosta siinä yhteydessä, kun ne on kerätty. Rajaveto ei kuitenkaan ole selkeä, koska eihän paristossa lue, milloin

Arviot Suomen markkinoille maahan-
tuotujen paristojen ja kannettavien akkujen
määristä vaihtelevat kolmesta tuhannesta
jopa viiteen tuhanteen tonniin vuosittain.
EU:n akku- ja paristodirektiivi asettaa
tavoitteeksi, että määrästä kerättäisiin
talteen vähintään 25 prosenttia vuonna
2012 ja vuonna 2016 jo 45 prosenttia.

se on kerätty”, Recserin toimitusjohtaja **Sakari Sainio** perustelee.

Vuosittain satoja tonneja kannettavia akkuja
ja paristoja keräävän Lassila & Tikanoja Oyj:n
Markku Pullinen sanoo, että maagisen päivä-
määrän 26.9. jälkeen yhtiölle on tullut valtavasti
kysymyksiä siitä, kuinka akut ja paristot jatkos-
sa hyödynnetään.

”Kaikki tahot, jotka paristoja tuottavat, ovat
nyt epätietoisia tilanteessa. Ne eivät ole toimittaneet
paristoja eteenpäin meille”, Pullinen kertoo.

Myös L&T odottaa selvennystä jatkosta. Pullisen
mukaan paristoja ja akkuja kerätään tällä
hetkellä suurempia eriä L&T:n omaan terminaaliin
odottamaan jatkoa.

”Ne menevät hyödynnettäväksi joko Suomeen
tai muualle Eurooppaan”, Pullinen toteaa.

”Olemme tarjonneet rakentamaamme val-
takunnallista paristonkeräyslogistiikkaa Recserille,
mutta emme ole päässeet neuvottelui-
sien eteenpäin”, Pullinen jatkaa.

RUOTSIN-SOPIMUS PELASTI

”En ole tyytyväinen siihen, miten Suomessa oh-
jeistetaan lainsäädännöllä paristojen ja akkujen
hyötykäyttöä. Kaatopaikalle sijoittaminen on
ollut Suomessa liian helppoa”, Pudas linjaa.

Akkuserin onneksi se on solminut ruotsalaisen
Isologisticsin, ruotsalaisten viranomaisten
ja tuottajayhteisö El-Kretsen Ab:n kanssa, että
noin puolet ruotsalaisista kierrätysakuista ja
-paristoista tuodaan Akkuserin Nivalan tehtaalle
hyötykäyttöä varten.

”Ensimmäiset erät saapuivat marraskuussa.
Saimme marraskuun lopussa yhden vuoron
tehtaallamme pyörimään ja seitsemän henkilöä
takaisin töihin. Joulun jälkeen pyritään käyn-
nistämään myös toinen vuoro, sillä Ruotsista
saapuva määrä nousee noin kahteen tuhanteen
tonniin”, Pudas sanoo.

”Ilman Ruotsin-sopimusta tilanne olisi ollut
laitoksemme kannalta dramaattinen.”

Akkuseri neuvottelee myös Viron ja Tanskan
kanssa paristojen ja akkujen hyödyntämisestä.
Jarmo Pudas haluaisi kuitenkin pitää kapasiteet-
tia vapaana myös kotimaan paristoille ja akuille.

Akkuserillä on sopimus suomalaisen Recser-
tuottajayhteisön kanssa, että kaikki laitoksella
hyödynnettävissä oleva materiaali toimitetaan
Suomesta sinne.

TUHANSA KAUPPAKERÄYSLAATIKOITA

Tuottajavastuulainsäädäntö velvoittaa paristo-
ja akkuja myyvät liik-
keet vastaanottamaan
kuluttajilta käytetyt pa-
ristot ja akut maksutta.

Recserin toimitus-
johtaja **Sakari Sainio**
kertoo, että syksyn ai-
kana kauppoihin on
saatu nopeasti varsin
kattava paristokeräys-
järjestelmä. Kuluttajat
voivat palauttaa vanhat
paristonsa jo reilusti yli
10 000:een Recserin
keräyspisteeseen. Silti
paristojen kertymä on
ollut vähäistä.

”Olemme yllättyneitä,
että keräysvolyymit
ovat olleet suhteellisen
pieniä. Lokakuun aika-
na toimitimme Akkuse-
rille vajaat 20 tonnia pa-
ristoja”, Sainio sanoo.

Hän epäilee, että ku-
luttajat eivät vielä tiedos-
ta, että paristot voi nyt
palauttaa myös kaup-
-

poihin. Käytetyt paristot pyörivät pöytälaati-
koissa, päätyvät roskapussiin tai ne kiikutetaan
vanhasta tottumuksesta esimerkiksi jätelaitos-
ten ylläpitämiin ekopisteisiin.

Varajärjestelmänä Recser onkin tehnyt sopi-
mukset suurimpien jätelaitosten kanssa. Recse-
rin toimeksiannosta Kiitolinja käy noutamassa
jätelaitosten esikäärämät ja yhteen pisteeseen
toimittamat paristot ja kannettavat akut suur-
säkkeinä.

NERALLE OMA JÄRJESTELMÄ

Nera haki kannettavien akkujen ja paristojen
tuottajayhteisön asemaa elokuussa. Se on al-
kanut rakentaa omaa keräysjärjestelmäänsä.
Nera on toimittanut omat paristonkeräyslaa-
tikkinsa muutamiin satoihin kauppoihin ja on
jo tehnyt keräyssopimuksia myös jätelaitosten
ja jätehuoltoyritysten kanssa. Neran kuljetuksia
hoitaa Transpoint Oy.

”Keräämämme akut ja paristot menevät Car-
gon terminaaliin Vantaalle. Emme ole vielä teh-
neet lopullista päätöstä käsittelyoperaattorista”,
Neran projektikoordinaattori **Timo Hämäläinen**
sanoo. Hänen mukaansa hyötykäyttövaihtoi-
toehdoissa ovat mukana suomalaisten lisäksi
ulkomailla toimivat laitokset.

Tuottajavastuuasioista vastaava ylitarkastaja
Teemu Virtanen Pirkanmaan ympäristökes-
kuksesta korostaa, että Neraa ei ole hyväksytty
viralliseksi kannettavien akkujen ja paristojen
tuottajayhteisöksi.

”Neran keräysjärjestelmä ei ole tällä hetkel-
lä sellaisessa kunnossa, että yhteisö voitaisiin
hyväksyä tuottajayhteisöksi”, Virtanen toteaa.
Hänen mukaansa aika järjestelmän kuntoon
saattamiseksi alkaa käydä vähiin.

KAUPPA KARSASTAA KAHTA JÄRJESTELMÄÄ

Päivittäistavarakauppa toivoo, että Suomessa
olisi vain yksi kustannustehokas paristojen ja
akkujen kaupakeräysjärjestelmä.

”Kuluttajaa sekoittaa, jos järjestelmiä on usei-
ta. PTY on linjannut, että sen jäsenyritykset hy-
väksyvät kauppaan vain yhden keräysjärjestel-
män astioita. Sopimus keräysastioista on tehty
Recserin kanssa. Olisi hyvä, jos tuottajayhteisöt
pääsisivät yhteisymmärrykseen kaupakeräys-
astioiden yhdenmukaistamisesta, Ruokakeskon
ympäristöpäällikkö **Timo Jäske** toivoo.

”KULJETUSKUSTANNUKSET ON MINIMOITAVA”

Neran Timo Hämäläisen mukaan Neraan kuu-
luvat sähkö- ja elektroniikkatuottajat toivoivat,
että myös akku- ja paristoasiat raportointei-
neen ja laskutuksineen voitaisiin hoitaa samassa
tuottajayhteisössä. Hämäläinen perustelee rin-
nukkaista järjestelmää myös sillä, että tuottajilla

Elina Saarinen

Akkuser Oy:n toimitusjohtaja Jarmo Pudas toivoo, että
Suomesta kerätyt paristot päätyisivät runsaslukuisemmin
Nivalan kierrätyslaitokselle.

Akkuser Oy

Suurin osa paristoista ja kannettavista akuista päätynee edelleen Suomessa kaatopaikalle, sillä hyötykäyttöön on saatu vain muutamia satoja tonneja vuosittain. Arvioiden mukaan talteenotto prosentti olisi nyt noin 15 prosentin luokkaa.

Recser

Tuhansissa kauppoissa on jo oma keräysastiansa käytetyille paristoille.

pitää olla valinnanvaraa, mihin tuottajayhteisöön ja mihin järjestelmään ne haluavat liittyä. Toistaiseksi Suomessa toimii vain yksi tuottajayhteisöksi hyväksytty kannettavien paristojen ja akkujen tuottajayhteisö eli Recser, sillä Nera ei

vielä ole tätä hyväksyntää saanut.

Hämäläinen vakuuttaa, ettei Neran järjestelmästä muodostu päällekkäistä Recserin järjestelmän kanssa.

”Ei ole järkeä, että yhdessä kaupassa on kaksi tai kolme keräyslaatikkoa rivissä. Kerättävät paristomäärät ovat pieniä, joten kuljetuskustannukset on minimoitava. Emme voi rakentaa tehotomia järjestelmiä”, Hämäläinen vakuuttaa.

Hän uskoo, että Nera ja Recser saavat sovittua yhteistyöstä niin, että ne keräävät paristoja eri kaupoista ja eri jätelaitoksista. Kaiken kaikkiaan Nera havittelee paristonkeräyksestä osuutta, joka vastaa sen markkinaosuutta, noin 20–30 prosenttia.

Tällä hetkellä Suomessa on siis se tilanne, että paristojenkeräyslaatikon nappaa Recserin toimeksiannosta yli 10 000 kaupasta kyytiinsä Kiitolinja, joka kuljettaa sen Nivalaan. Toisista kaupoista keräyslaatikon käy noutamassa Neran yhteistyökumppani Transpoint, joka vie sen Vantaan rahtiterminaliin. Neran terminaliin on kertynyt muutamia palautuneita keräyslaatikoita. Siellä ne odottelevat päätöstä hyötykäyttölaitoksesta.

”Kaikki mitä me keräämme, tullaan kierättämään. Prosessirejektejä lukuun ottamatta mitään ei päädy kaatopaikalle”, Hämäläinen lupaa.

Akkuserin **Jarmo Pudas** on luottavainen siihen, että suomalaiset paristotkin alkavat hiljalleen virrata heidän laitokseensa hyötykäyttöön, kunhan järjestelmät vakiintuvat.

”Ensi vuosi on meidän toimintamme kannalta hyvin tärkeä”, Pudas päättää.

”K iristetään jätteen kaatopaikkakelpoisuusvaatimuksia siten, että vuodesta 2020 lähtien kaatopaikoille ei hyväksyttäisi loppusijoitettavaksi biohajoavaa tai polttokelpoista jätettä.”

Näin todetaan valtioneuvoston marraskuun alussa julkaisemassa ilmasto- ja energiastrategian selonteossa. Lause kuvaa yhtä niistä tavoista, joilla jätehuoltosektori voisi päästä kasvihuonekaasupäästöjen vähennystavoitteisiinsa.

LAITOSRATKAISUT VAIKUTTAVAT

Strategian mukaan ilman uusia ilmasto- ja energiapolitiittisia toimenpiteitä Suomen kasvihuonekaasupäästöt olisivat vuonna 2020 jo noin 20 prosenttia suuremmat kuin vuonna 1990. EU:n tavoitteena on vähentää energiantuotannon ja teollisuuden päästöjä 21 prosenttia vuodesta 2005 vuoteen 2020 päästökaupparektiivin avulla. Uusiutuvan energian osuus on tarkoitus nostaa 38 prosenttiin.

Päästökaupan ulkopuolisille sektoreille kuten liikenteelle, lämmitykselle, maataloudelle ja jätehuollolle strategia linjaa keskimäärin 16 prosentin päästövähennystavoitteen.

Selonteosta käy ilmi, että jätehuollon tarkka päästövähennystavoite vaihtelee 13 prosentista jopa 28 prosenttiin riippuen muun muassa siitä, minkälaista poltto- ja hyötykäyttökäyttöä jätehuollossa otetaan käyttöön ja siitä, millä tavalla jätteenpolton aiheuttamat päästöt kompensoivat kaatopaikkasijoittamisen vähennemisen laskemia metaanipäästöjä.

Työ- ja elinkeinoministeriön ylijohtaja **Tais-to Turunen** huomauttaa, että sektorikohtaiset tavoitteet eivät ole samalla tavalla sitovia kuin päästökaupan ulkopuolisten sektoreiden 16 prosentin kokonaistavoite, joka sekkin on vielä neuvoteltavana EU-elimissä.

HYVÄLLÄ TIELLÄ OLLAAN JO

Strategiassa todetaan, että EU:n jätepolitiikan ansiosta jättesektori on jo pitkään kehittynyt siihen suuntaan, että sen tuottamat kasvihuonekaasupäästöt ovat vähenemässä. Valtakunnallinen jätesuunnitelma ja muu jätepolitiikka ohjaavat jätehuoltoa entistä pienempiin päästöihin muun muassa sitä kautta, että hyötykäytön tehostuessa jätteiden kaatopaikkasijoittaminen vähenee ja kaatopaikkojen metaanipäästöt pienenevät.

Strategia kohdistaaakin jättesektorin päästövähennystoimet erityisesti yhdyskuntien jätteisiin sekä maa- ja metsätalouden, matkailu-, elintarvike- ja rakennusteollisuuden biohajoaviin jätteisiin. Teollisuuden jätehuoltoon vaikuttaa eniten jätteenpolto.